

KOMENTÁŘ

9. 3. 2022

Životní podmínky domácností v Olomouckém kraji 2021

Podle výsledků šetření „Životní podmínky 2021“ bylo tempo růstu příjmů v Olomouckém kraji pomalejší než v České republice. Podle čistého měsíčního příjmu na osobu více než čtvrtina domácností (29,6 %) spadala do příjmového pásma v rozmezí 15 až 20 tis. Kč. Náklady na bydlení byly pro 85,8 % domácností zátěží, ale zároveň 61,1 % domácností nemělo problém vyjít se svým příjmem.

Na základě členství v Evropské unii má Česká republika povinnost realizovat každoročně výběrové šetření o příjmech a životních podmínkách v domácnostech. Český statistický úřad provedl šetření v roce 2021 již po sedmácté v řadě. Díky jednotné metodice jsou výsledkem šetření srovnatelná data o sociální situaci a životních podmínkách i za další země.

V Olomouckém kraji v roce 2021 hospodařilo 262,0 tis. domácností s počtem členů 619,3 tis. Průměrný počet členů na domácnost činil 2,36 osob, tedy mírně nad republikovým průměrem (2,33 osob).

Průměrné roční příjmy na osobu podle krajů v roce 2020

Zdroj: ČSÚ - výsledky výběrového šetření Životní podmínky 2021

	Hrubé peněžní příjmy (Kč)	Čisté peněžní příjmy (Kč)	Naturální příjmy (Kč)	Celkové čisté příjmy (Kč)	Pořadí krajů podle celkových čistých příjmů
Česká republika	263 279	220 106	8 016	228 122	x
v tom kraje:					
Hl. m. Praha	359 010	290 674	9 466	300 141	1
Středočeský	263 646	218 750	7 499	226 250	3
Jihočeský	243 774	206 281	7 238	213 519	11
Plzeňský	245 812	207 136	7 646	214 782	9
Karlovarský	254 305	213 310	6 479	219 788	6
Ústecký	276 070	229 245	6 958	236 203	2
Liberecký	245 541	208 137	9 246	217 383	7
Královéhradecký	247 421	208 803	8 058	216 860	8
Pardubický	244 986	206 087	8 392	214 479	10
Kraj Vysočina	248 665	211 325	11 131	222 456	5
Jihomoravský	260 364	217 775	8 014	225 789	4
Olomoucký	232 637	197 394	7 049	204 443	13
Zlínský	221 158	190 375	7 536	197 910	14
Moravskoslezský	237 790	201 600	7 488	209 088	12

Hrubé peněžní příjmy na osobu za rok 2020 se v Olomouckém kraji zvýšily na 232 637 Kč, tedy meziročně o 7 414 Kč více (nárůst o 3,3 %). V mezikrajském srovnání to byly druhé nejvyšší hrubé peněžní příjmy na osobu, hned po Zlínském kraji (221 158 Kč). Ve srovnání s celorepublikovým průměrem to bylo o 30 642 Kč méně (o 11,6 %). Po odečtení odvodů na zdravotní a sociální pojištění, daně z příjmů fyzických osob a připočtení bonusu u daňového zvýhodnění na děti činily čisté peněžní příjmy domácností 197 394 Kč na osobu. Po započtení

KOMENTÁŘ

naturálních příjmů, do kterých jsou mimo jiné zahrnuty i požitky poskytované zaměstnavateli např. bezplatné používání služebního vozidla pro soukromé účely, příspěvky zaměstnavatele na stravování a hodnotu dalších výhod a nepeněžních služeb (např. jazykové kurzy, slevy na firemní zboží nebo služby, příspěvky na sportovní vyžití, dovolenou), dosahovaly celkové čisté příjmy v roce 2020 úrovně 204 443 Kč na osobu. Ve srovnání s rokem 2019 došlo k nárůstu o 7 432 Kč, tedy o 3,8 %.

Domácnosti v Olomouckém kraji v letech 2015–2021

Zdroj: ČSÚ - výsledky výběrového šetření Životní podmínky

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Počet domácností	253 126	253 463	254 631	255 941	269 719	260 003	262 017
Průměrný počet členů na domácnost	2,47	2,46	2,44	2,43	2,30	2,38	2,36
Průměrné roční peněžní příjmy na osobu (Kč) ¹⁾							
A. Hrubé peněžní příjmy	169 656	192 641	211 271	207 505	220 444	225 223	232 637
v tom:							
příjmy ze závislé činnosti	101 528	112 025	123 370	126 882	137 141	141 247	144 306
příjmy z podnikání	21 057	25 089	31 861	25 522	27 570	28 383	24 299
sociální příjmy	42 629	43 441	44 842	45 380	47 279	51 792	57 539
ostatní příjmy	4 442	12 086	11 199	9 721	8 454	3 801	6 493
B. Zdravotní a sociální pojištění	11 038	12 207	12 801	13 759	14 859	15 299	15 667
C. Daň z příjmů fyzických osob	12 092	15 373	18 561	17 778	19 101	19 889	19 856
D. Bonus u daňového zvýhodnění na děti	569	549	324	320	449	386	279
E. Čisté peněžní příjmy	147 095	165 611	180 234	176 287	186 933	190 422	197 394
F. Naturální příjmy ²⁾	4 886	5 101	5 367	5 612	6 182	6 589	7 049
G. Celkové čisté příjmy (E+F)	151 981	170 711	185 601	181 899	193 114	197 011	204 443

¹⁾ údaj z předchozího roku

²⁾ od 2007 zahrnuty příspěvky na stravování

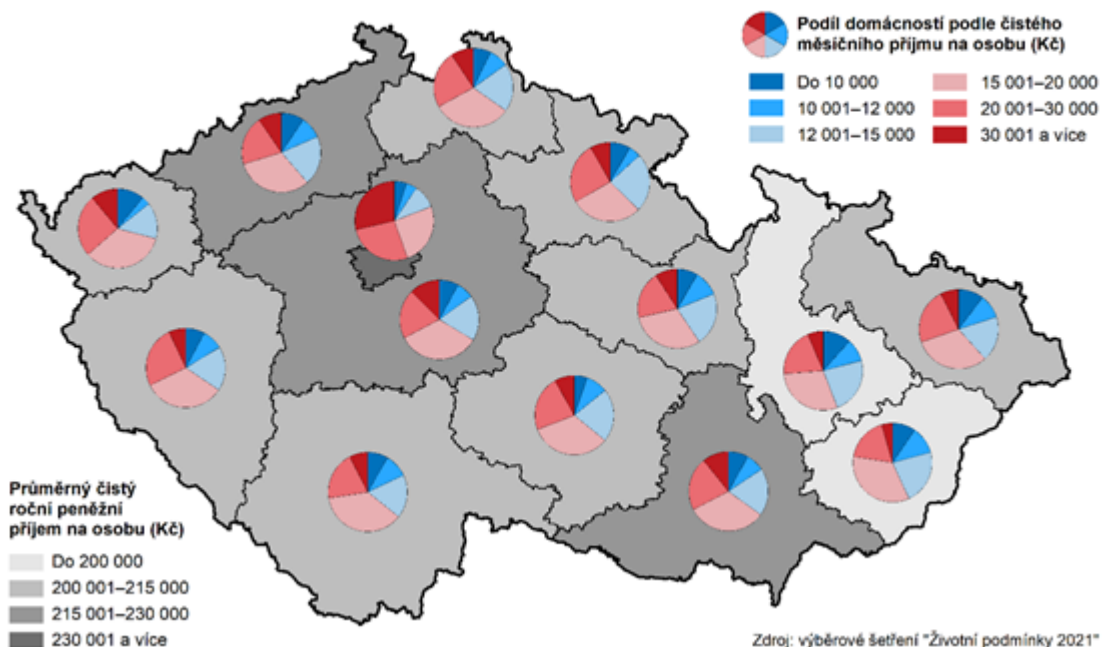
Obdobně jako hrubé peněžní příjmy, tak i čisté peněžní příjmy a celkové čisté příjmy byly v mezikrajském srovnání druhé nejvyšší. Nižší průměrné příjmy na osobu (peněžní a celkové čisté) vykázal pouze kraj Zlínský.

Ačkoliv z dlouhodobého pohledu v Olomouckém kraji čisté peněžní roční příjmy na osobu stále rostou (s výjimkou výsledků za rok 2017, kdy došlo k poklesu), příjmy v kraji se republikovému průměru čím dál více vzdalují. Rozdíl mezi zjištěným čistým příjmem za rok 2017 v kraji a republikovým průměrem činil 6 156 Kč, podle posledních zjištěných výsledků tento rozdíl vzrostl na 22 712 Kč.

V rámci rozdělení domácností do příjmových skupin podle čistého měsíčního příjmu na osobu nejvíce domácností (29,6 %) v kraji spadalo do příjmové skupiny v rozmezí 15 až 20 tis. Kč. Druhá nejpočetnější skupina domácností (23,2 %) spadala do příjmového pásma 12 až 15 tis. Kč. Kromě Olomouckého kraje tato dvě příjmová pásma byla převládající ve 3 krajích Ústeckem, Pardubickém a Zlínském. Do nejnižšího příjmového pásma do 6 tis. Kč se řadilo 1,2 % domácností v kraji, tedy méně než republikový průměr (1,5 %).

KOMENTÁŘ

Příjmy domácností podle krajů v roce 2020

Součástí šetření bylo několik otázek týkajících se subjektivních názorů, např. jak domácnost vycházela se svými příjmy, co si mohla a nemohla dovolit a jestli měla problémy s platbou běžných výdajů nebo splácením půjček. I přes každoročně se zvyšující příjmy domácností na osobu 38,9 % z celkového počtu domácností v kraji uvedlo, že vycházelo s příjmy s obtížemi. Velmi snadno se svým příjmem vycházelo 4,7 % domácností.

Na otázku, co si domácnost nemohla dovolit, necelých 30 % domácností v Olomouckém kraji uvedlo, že by si nemohly dovolit odjet na týdenní dovolenou mimo domov. Tento podíl byl v mezikrajském srovnání nejvyšší. Také zaplatit neočekávaný výdaj ve výši 12 800 Kč bylo pro 27 % domácností nemožné, po Ústeckém kraji (30,6 %) šlo o druhý nejvyšší podíl. Jíst obden maso si nemohlo dovolit 5,6 % domácností a dostatečně vytápět byt si z finančních důvodů nemohlo dovolit 3,1 % domácností v kraji. I tyto hodnoty byly vyšší než republikový průměr (4,8 %, resp. 2,7 %).

Každá šestá domácnost v kraji (15,7 %) uvedla, že náklady na bydlení pro ni byly velkou zátěží. Ještě vyšší podíly byly zjištěné v krajích Pardubickém (28,3 %), Ústeckém (16,6 %) a Jihočeském (16,4 %). Náklady na bydlení jako určitou zátěž označilo 70,1 % domácností v kraji. Naopak pro 14,2 % domácností tyto náklady nejsou žádnou zátěží.

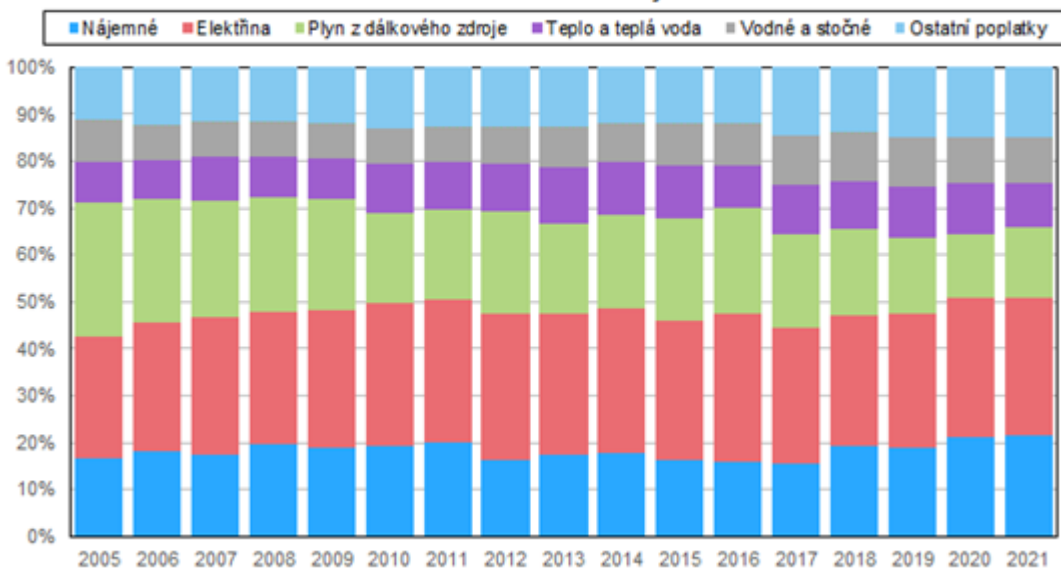
KOMENTÁŘ

Subjektivní názory domácností na vybrané problémy podle krajů v roce 2021

Zdroj: ČSÚ - výsledky výběrového šetření Životní podmínky 2021

	Domácnost vycházela s příjmem (v % z celkového počtu domácností)						Náklady na bydlení jsou pro domácnost (v % z celkového počtu domácností)		
	s velkými obtížemi	s obtížemi	s menšími obtížemi	docela snadno	snadno	velmi snadno	velkou zátěží	určitou zátěží	vůbec nejsou zátěží
Česká republika	3,4	8,5	26,9	41,1	16,1	3,9	14,3	72,2	13,5
v tom kraje:									
Hl. m. Praha	3,7	8,2	23,6	41,1	16,3	7,1	13,8	65,1	21,1
Středočeský	3,1	11,2	31,5	39,0	11,9	3,3	12,0	75,8	12,2
Jihočeský	3,0	10,2	30,9	40,8	11,6	3,5	16,4	73,0	10,6
Plzeňský	1,7	13,5	33,3	37,3	12,4	1,8	12,9	78,3	8,8
Karlovarský	4,0	9,7	31,5	37,4	16,9	0,5	12,6	74,4	13,0
Ústecký	5,0	11,0	29,0	35,1	16,0	3,9	16,6	74,2	9,2
Liberecký	2,0	5,8	27,5	51,9	11,7	1,1	11,7	76,6	11,7
Královéhradecký	1,3	5,5	29,7	45,8	15,3	2,4	7,6	80,1	12,4
Pardubický	5,4	16,6	23,8	42,3	10,4	1,6	28,3	61,8	9,8
Kraj Vysočina	3,2	5,8	24,8	44,5	18,9	2,9	11,2	71,6	17,2
Jihomoravský	2,6	6,0	21,7	44,7	20,8	4,2	15,2	73,7	11,1
Olomoucký	4,2	6,9	27,8	43,5	12,9	4,7	15,7	70,1	14,2
Zlínský	2,5	6,8	26,9	40,3	20,0	3,4	12,7	72,7	14,6
Moravskoslezský	4,9	4,8	23,5	38,7	22,5	5,6	14,6	70,3	15,2

Struktura průměrných měsíčních nákladů domácností na bydlení v Olomouckém kraji

KOMENTÁŘ
Měsíční náklady domácností na bydlení podle krajů v roce 2021

Zdroj: ČSÚ - výsledky výběrového šetření Životní podmínky 2021

	Průměrné měsíční náklady domácnosti na bydlení		Struktura nákladů na bydlení						
	celkem (Kč)	v % z čistých peněžních příjmů	nájemné, úhrada za užívání bytu	elektřina	plyn z dálkového zdroje	teplo a teplá voda	vodné a stočné	ostatní služby	tuhá a tekutá paliva
Česká republika	6 176	14,4	16,8	12,8	13,1	14,1	15,7	15,0	15,4
v tom kraje:									
Hl. m. Praha	8 643	16,8	37,4	21,4	9,9	12,7	10,5	8,0	0,1
Středočeský	5 847	12,8	20,9	33,2	14,0	8,7	9,1	8,0	6,2
Jihočeský	5 235	13,1	22,2	32,0	11,3	9,5	10,2	7,1	7,7
Plzeňský	5 634	14,1	24,6	27,3	12,9	10,5	10,0	8,5	6,1
Karlovarský	6 215	15,7	29,4	23,0	13,3	13,2	10,6	7,8	2,8
Ústecký	6 597	15,0	28,2	23,4	11,8	13,5	11,8	7,2	4,0
Liberecký	6 335	15,4	26,1	29,4	11,0	9,8	10,8	7,1	5,8
Královéhradecký	5 600	13,9	22,4	31,9	13,4	8,4	8,8	7,2	8,0
Pardubický	5 461	13,2	19,4	30,0	19,6	7,2	10,0	7,9	6,0
Kraj Vysočina	5 049	12,0	17,7	33,7	17,1	5,0	9,7	8,6	8,1
Jihomoravský	5 934	13,6	22,6	27,6	21,3	8,0	10,7	7,1	2,8
Olomoucký	5 353	13,8	21,4	29,4	15,3	9,1	9,8	7,6	7,5
Zlínský	5 267	13,6	18,5	30,8	20,0	7,3	9,7	7,9	5,9
Moravskoslezský	6 093	16,0	26,9	24,3	14,7	12,8	9,9	6,7	4,7

V části dotazníku zaměřené na vybavenost domácností 42,9 % z nich odpovědělo, že jejich domácnost je vybavena myčkou nádobí. Tento podíl byl nejnižší v mezikrajském srovnání. Více než pětina domácností uvedla, že má sušičku prádla (23,4 %), tento podíl byl 4. nejnižší mezi kraji. Dalšími předměty, jako je osobní počítač, přístup na internet nebo osobní auto byly domácnosti ve většině případů vybavené, ale podíly byly nižší než republikový průměr. Osobní počítač nebo notebook podobně jako přístup k internetu mělo přes 80 % domácností v kraji (81,1 %, resp. 82 %, v celé republice to bylo 83 %, resp. 84,4 %). Osobní auto měly k dispozici dvě třetiny domácností (68,3 %, v celé ČR to bylo 72,7 %).

Kvůli finanční situaci si nemohlo 9,7 % domácností (druhý nejvyšší podíl mezi kraji) pořídit sušičku prádla a 8,4 % domácností (rovněž druhé místo mezi kraji) myčku nádobí.

Měsíční náklady na bydlení se meziročně téměř nezměnily (5 353 Kč) a byly 4. nejnižší mezi kraji. Ještě nižší měsíční náklady na bydlení byly zjištěny v Kraji Vysočina (5 049 Kč), Jihočeském kraji (5 235 Kč) a Zlínském kraji (5 267 Kč). Ze sedmi položek tvořících náklady na bydlení u tří došlo k navýšení ve srovnání s výsledky předchozího šetření. Jednalo se o platby za nájemné, plyn z dálkového zdroje a ostatní služby. Ostatní položky nákladů na bydlení se zvýšily minimálně. S výjimkou platby za tuhá a tekutá paliva, byly všechny ostatní náklady na bydlení v kraji nižší než celkově v ČR.

KOMENTÁŘ

Náklady na bydlení tvořily v kraji 13,8 % z čistých peněžních příjmů domácností (ČR 14,4 %). Třetím rokem se tento podíl snižuje. Podle struktury nákladů na bydlení připadal největší podíl na platbu za elektřinu (29,4 %). Pětinu tvořila úhrada za užívání bytu a nájemné (21,4 %). Další významnou část z domácího rozpočtu pohltily platby za plyn z dálkového zdroje (15,3 %).

V oblasti otázek týkajících se problémů s bydlením nejvíce domácnostem v kraji vadil hluk z domu, resp. ulice (14,8 %). Každá desátá domácnost uvedla, že měla problém s vlhkostí v bytě (10,0 %). U těchto dvou problémů se podíl domácností ve srovnání s výsledky předchozího šetření zvýšil (předtím to bylo 12,7 %, resp. 8,6 %). Ve všech krajích, s výjimkou Libereckého, respondenti nejčastěji označili za problematický hluk z domu, resp. ulice.

Více informací naleznete na internetových stránkách ČSÚ v publikaci [Příjmy a životní podmínky domácností 2021](#).

Kontakt:

Joanna Pozdíšková

Oddělení informačních služeb

E-mail: joanna.pozdiskova@czso.cz

Poznámka:

Šetření s názvem *Životní podmínky* probíhá v České republice od roku 2005 jako národní verze evropského šetření EU-SILC (European Union – Statistics on Income and Living Conditions). Při realizaci se využívá tzv. rotační panel – stejné domácnosti jsou dotazovány v ročním odstupu po dobu čtyř let a každoročně je soubor doplněn o domácnosti nové.

Šetření probíhá každoročně na jaře a vyškolení tazatelé navštěvují náhodně vybrané domácnosti, od kterých získávají informace o jejich příjmu za uplynulý rok a také o jejich situaci v době šetření. V Olomouckém kraji bylo na jaře 2021 zahrnuto do šetření 607 domácností a 486 z nich bylo úspěšně vyšetřeno, v celé republice to bylo 10,8 tis. domácností, ze kterých úspěšně vyšetřeno 8,7 tis. Výsledky ukazují výši a složení příjmů domácností v roce 2020 a subjektivní hodnocení situace domácností na jaře 2021 v době šetření.

Při interpretaci a analýze výsledků šetření *Životní podmínky* je třeba mít neustále na paměti, že vznikly zpracováním dat získaných z výběrového šetření. Všechny publikované údaje jsou tedy statistické odhady zatížené určitou chybou a nikoliv přesná čísla.